

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE. FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Utánpótlás.

Esztenő végén az elmúlás és megújulás gondolata foglalkoztatja az embert, kivált, ha kenyere javát már megette. Én is ezen elmélkedem, egyházunk ügyeinek intézőire vonatkozásban.

A Gondviselés akaratából abban az időszakban, melyre az én ifjúkorom esik, a református egyházi életben is sok olyan férfi jutott nevezetes feladathoz, aki aztán azt az őrhelyet, amelyre állították, hosszú esztendőkön át megtartotta. Esperesek, egyházmegyei gondnokok, egyházkerületi tanácsbírák között voltak, akik húsz, huszonöt, harminc, sőt negyven éven át viselték nagyjelentőségű tisztüket. A Konventen évtizedeken át ugyanazok képviselték az egyházkerületet. Majd úgy voltunk ezekkel a régi jelesekkel, mint az állami életben Ferenc József királyunkkal: nem akartuk elhinni, hogy másként is lehet.

Ennek a hosszas munkálkodásnak sok áldásos hatása mellett volt egyetlen hátránya is, az ugyanis, hogy egy fokkal hátrább álló nemzedék kiesett az aktív munkálkodás idejéből, a két fokkal később következő nemzedék meg, mivel a közvetlen elődjét nem látta munkálkodni, nem érezte szükségképpen, hogy önmagát munkára nevelje. Ezért lett sok vonatkozásban hézagossá az utánpótlás. Megint az öreg jó király példájára gondolok: három trónörökös halt ki mellőle, míg aztán a negyedik, akire váratlan meglepetésül került a sor, hamarosan kénytelen volt az égő helyébe ülni.

Mindenkinek, aki az egyházi életben dolgozik, kötelessége volna az önmaga utódjának neveléséről gondoskodni. És amint a családi életben nem elég az egy-gyermek, úgy a közéletben sem megfelelő, ha csak egy utódjelöltet keresünk ki és vezetünk be a munkába. Hiszen, az élettartamát senkinek sem tudjuk és valóban nyugatlatító érzés arra gondolni, hogy azt a munkát, amelyet mi végzünk és amelyet éppen ezért értékesnek, sőt nélkülözhetetlennek tartunk, a mi halálunk után esetleg senki sem folytatja. Nem egy, de több zászlós-jelöltet kell

magunk körül tudnunk, hogy ha ketten-hárman gyors egymásutánban kidőlünk is, legyen, aki a lobogót magasra tartja.

Én láttam magam előtt jó nevelőket, akiknek a példája ellenállhatatlan erővel vonzott maga után. Debreceni jogász koromban láttam Bacsoni Lajost, aki a maga nagy szervezőkészségét és munkaerejét az összetörésig odaáldozta a kollégiumnak, amelynek pedig tanítványa sem volt és aki világi létére magára vállalt az egyházért mindenféle munkát, a nélkül, hogy ezért bármiféle külső dísz vagy kitüntetés remélt volna. Máramaroszigeti tanár koromban ott álltam György Endre mellett és azt figyeltem, hogy sem idő, sem távolság, sem anyagi érdek, sem a népszerűség kockáztatása nem tarthat vissza az egyház ügyeinek lankadatlan munkálásától, hogy elhanyagolhat az ember inkább akármit, de ezt az egyet: Jézus Krisztus földi országának építgetését semmi körülmények között sem. Majd hogy debreceni tanár lettem, a György Endre jó iskolájából gróf Degenfeld József emelt a maga segédmunkásává és itt azt tapasztaltam, hogy lehet az embernek, akármilyen magasra van hivatva, a legfelsőbbrendű feladatnak az egyház szolgálatát tekinteni és lehet minden cselekedetében és minden gondolatában a magyar református egyház közjavát tartani legfőbb irányítóul. Majd eljutottam az egyetemes egyház legfőbb szerveinek munkálásához is, ezek közül az egyetemes tanügyi bizottságba majdnem egy negyedszázaddal ezelőtt és odafent is sok kiváló mintaképet láttam magam előtt, de egyet sem, aki az én egykori tanáromat s az egyetemes egyházi igazgatás körében is egyik tanítómestermestremet, Dóczi Imrét hűségben, puritánságban, elfogulatlanságban, a közérdek állandó szem előtt tartásában felülmulta volna.

Hát én, ime, be tudok számolni a magam tanítómestereiről. Ők nagyszerűek voltak, ha nem lett belőlem külön ember, az nem az ő fogyasztásuk.

De hát én vajjon neveltem-e valakit? Ha én nem lehettem is akkora, mint azok, akiket magam előtt láttam, gondoskodtam-e arról,

hogy legalább az én mértékemig neveljek valakit a magam helyére?

Nem merek igennel felelni. Látok magam körül jeles fiatalembereket emelkedni, de egyikről sem merném állítani, hogy az egyház körüli munkájuk végzésére én bármily vonatkozásban is befolyást vagy benyomást gyakoroltam volna. Jönnek jeles újak utánunk, köztük sokkal kitünőbbek nálam, de, ha lesznek és ha sokkal kitünőbbek lesznek, abban nekem nincs semmi részem, a lelki arcuk nem az enyém nyomán formálódott.

Én tudom ezt és érzem érte a lelkiismeret furdalását. Mert hasztalan dolgoztam akármilyen odaadással és szorgalommal, ha utódot nem neveltem, súlyos kötelességmulasztás terhelt.

Érzitek-e mindnyájan, atyámfiai, magyar református keresztyének?

Mert attól tartok, ti többiek sem igen vagytok nálam különbek.

Sőt én még, ha éppen akarnék, mentséget is kereshetnék a magam számára: a fiatal tehetségeket az egyházmegyén lehet felfedezni és szárnyalásra kaptatni, én pedig már hosszú évek óta nem vagyok abban a szerencsés helyzetben, hogy valamely egyházmegye életében részt vehessek.

De ti, többiek, valamennyien papok és az egyházmegye légkörében élő világiak, mivel mentitek a mulasztástokat, ha nem gondoskodtok megfelelő utánpótlásról? **K. B.**

Falusí Glosszák

a lelkipásztori továbbképzéshez.¹

(Részlet egy levélből.)

A Debreceni Protestáns Lap folyó évi 50. számában „A lelkipásztorok továbbképzése” címen közreadott cikkedben foglaltakat teljes 100 %-ban a magaménak vallom, helyeslem és támogatom. Noha tanulmányomat kénytelen vagyok hevertetni, mert az életemben mély barázdákat szántó hajszá sokszor egyenesen a „minden hiábavalóság” aggastyán világnézetére dobott ki, ahol a lelkemből alig tudtam összemarkolni annyi energiát néha, hogy hivatalos dolgaimat elvégezhessem, mégis az ébresztő szavadra felvillan a lelkemben az a nagy igazság, hogy a lelkipásztornak állandó szellemi szerelkezés a kötelessége, mert állandó harc a sorsa.

¹ Ezek a sorok tulajdonképpen nem voltak a nyilvánosságnak szánva, de a belőlük kisugárzó rendkívüli komolysággal, tartalmi súlyukkal és formai szépségeikkel mégis csak oda kíváncsoznak. Az én szeretett szolgatársam bizonyára nem haragszik meg ezért az ügy érdekében elkövetett kis indiskrécióért, amely különben sem az, mert hiszen a nevét és a levele személyes vonatkozásait nem közlöm, s másfelől, mert levelének utolsóelőtti mondatában ő is felhatalmaz arra, hogy e mondanivalóit, ha talállok valamit jót bennük, lelkipásztortársaink javára használjam fel. R. I.

Ha visszabújhatnék a Kollégium fülledt levegőjű, álmokat álmódó édes otthonába, ahol az általad megítélt diákromantika² bódító illatú számartövisei mellett a lélek legmélyéről sarjadzó lelkipásztori áldozatkészség vérpiros rózsái is nyílnak, nem adnám a világ minden kincséért. Ezerszer megbántam, hogy engedtem letépni falun a lelkem legértékesebb vitorláit. Lettem állig begombolkozott magános titokká a falu közepén, ezerek közt egyedül, akinek egyetlen nyelve van csak, amin embertársaival megértetheti magát: a szeretet nyelve.

Csak még egyszer tudnék álmodozni diákos önfeledtséggel a Kollégium folyosóján!

De azért, hogy néhány előadást meghallgassak a református egyház nagyjaitól, még nem megyek vissza a tantermekbe. Én többet várok a továbbképző kurzusoktól.

Minden társam, aki a továbbképzés híve, a gyakorlati továbbképzés propagátora. Papi mesteremberekre pedig nincsen szüksége a magyar református egyháznak, mert ebből a típusból túltermelésünk van, még mesteri papokra sincsen szükség, akik ügyes tojástánccal tudják elkerülni az elvtelenségük felfedeztetését a társadalmi, esetleg politikai szereplésük vonzó táncfigurái szemfényvesztésével. Tiszteletes lelkipásztorokra szomjas a nép, akiknek az életük szépsége szerzi meg a legtermészetesebb úton a tiszteletes címet, akiknek az életében az Isten művészi keze szemléletesen faragta ki az ember szív márványdarabjából kifaragható legtökéletesebb emberi jellem szoborművét. És tudós lelkipásztorokra szomjas az egyházunk, akiknek a cselekedeteiben a mindig harmonikus elviség muzsikál, mert a gyakorlat szilárdsága mindig az elvi megalapozás masszívuságától függ.

Teljesen kihagynám a továbbképző kurzus tananyagából a technikai gyakorlat problémáit. Teljesen az elvi megvilágítás magasságában tartanám az egész tanfolyamot.

A leghíányosabb képzést a lélektan körében kaptuk. Foglalkoztunk a vetőmaggal, a földművelés technikájával, de a földdel magával keveset törődtünk. Még a természeti károkozó elemekkel és élőlényekkel is többet törődtünk, mint a föld geológiai alkatával. A néplélekkel nem gondoltunk. Teljesen homályos titok a magyar nép lelke a legtöbb lelkipásztor előtt. A populáris valláslélektan teljesen kiesett a tárgykörünkből. Az lesz századunk legnagyobb lelkipásztorja, aki meg fogja rajzolni teljes hitelességgel a magyar református nép valláslélektani térképét.

Köröttem forrong az egyházi élet. Különböző szekták hívei és prófétái keringenek a környékünkön. A szekta lélektana igen érdekes téma.

Érdemes volna megrajzolni a magyar református intelligencia szellemi arcképét.

A vallástudomány legelemibb kötelessége a vallás lényegének lélektani úton történő meg-

² V. ö. Lapunk ezévi 28. számát.

ragadása és szemléltetése. A történettudomány igen szépen beleilleszkezik a továbbképzés programjába a vallási herosok jellemrajzával.

A módszert illetően is közlöm néhány igénytelen gondolatot. Legjobban az öntevékenységet nélkülöztük a theológián. Előadás, igen rideg fogalom és keserű emlék. Mindig a professzor dolgozott és a diákok — aludtak. Kettő leírta a studiumot, a többi lemásolta, ha felébredt és bemagolta, ha jobb dolga nem akadt.

Ha bemegyünk Debrecenbe (én akár holnap is mehetek), kevesebb előadást szeretnék hallani és többet szeretnék dolgozni. Adjatok egy témát és álljatok mellénk, tanítsatok meg arra bennünket, hogy hogyan kell tanulni. A festőművész is arra tanítja meg a tanítványát legelőször, hogy hogyan kell látni, művészi szemmel látni. Ha a szem anatómiáját és fizioiogiáját, esetleg kórtanát tanítaná meg először, a művészjelöltből szemészt faragna. Milyen szerencsétlen lenne az az ember, aki szeretne hazamenni, de előbb a térképészetet kellene megtanulnia. A tudományos munka módszertanát tanítsatok meg nekünk legelőször és akkor a legelvonabb tudományos képzés is a leggyakorlatibb értéké válik. Nem a kész előadást akarom én hallani, hanem a tudományos működés műhelyébe akarok betekintést nyerni.

MISSZIÓ

Válasz

„Az úgynevezett belmisszió“ című cikkre.¹

Módis László testvérünk komoly, aggodalmaskodó cikkéhez (megjelent a Debreceni Protestáns Lap 1930. 49. számában „Az úgynevezett belmisszió“ címen), a fogalmak tisztázása végett, szeretnék néhány megjegyzést fűzni. Mióta a lelkeszi hivatalokban ott hever Forgács Gyula: A belmisszió és cura pastoralis kézikönyve c. műve, a Református Egyházi Könyvtár XIV. kötete, nem lehetnek eltérők a vélemények aziránt, hogy voltaképen mi is a mi református egyházunkban a „belmisszió?“ „A belmisszió az egyház életkedvének a megnyilvánulása; segíteni akar és tud magán, ápolja egészségét, gyógyítja beteg tagjait, élni, növekedni, diadalmaskodni akar.“ Ez a meghatározás oly érthető, hogy felesleges magyarázni hosszabban. Szükségtelen felsorolni a belmisszió fogalmi meghatározására vonatkozó különböző definíciókat. Forgács Gyula meghatározása teljesen kimerítő, amellet könnyen érthető. A belmisszió a diadalmaskodást előmozdító mindennemű munka, mit a gyülekezetben az arra Istentől elhivatottak végeznek, kezdve a lelkesztől a tanítókon,

¹ Tisztelt lelkipásztortársamnak ezzel a cikkével jóformán egyetlenegy lényeges pontban sem értek egyet, de, mert megfelelő hangon van írva, közlöm az audiatu et altera pars elvének engedelmeskedve. A kérdés igen megérdemli a további kitést. R. I.

tanárokon, presbitereken, intelligencián át a leg-egyszerűbb hívőig. A munka annyiféle, ahányféle életnyilvánulása van és lehet egy gyülekezetnek. Bárki végzi a munkát, a munka mindig csak önkéntes lehet, mégha megfizetnek is érte. A lelkesz, tanító, tanár munkája is mindenkor önkéntes munka. Vagy ha tetszik: kényszermunka, mit a belső elhivatottság kényszerítő hatására kénytelen végezni a diadalmaskodó krisztusi élet érdekében. Csak a Sátán hazudja azt a maga cimboráinak, hogy a pap pénzért beszél. Ilyen prédikátort nem tudok elképzelni. Csak az beszél, t. i. Krisztusról, az Ő országáról, a krisztusi élet kívánatos voltáról, aki hisz: hittem, azért szoltam, hitt, azért szolt, lehetne minden Krisztust-hirdetőről elmondani. Nem az ilyen vagy amolyan nagy fizetségért hirdetjük és hirdeti valaki Krisztust, hanem mert bensőjében isteni erőktől arra kényszerítették. Nem is lehet, de nem is szabad éppen ezért senkit kényszeríteni, sem esperesi, sem püspöki, sem belmissziói bizottsági hivatalos és nem hivatalos pressziókkal a belmisszió munkájának végzésére. Még szerintem a Belmissziói Jelentőívek kitöltését elhanyagolókkal szemben sem szabad bírságot, pláne fegyelmeivel való fenyegetést alkalmazni s az ilyen, úgy vélt hanyagokat sem szabad valami kutasítottnak tartani, aki ki van taszítva az üdvözültek közül. Nincs előttem borzasztóbb, mint az önhitt, gögös farizeizmus, melyet Krisztus fehérített korpónak nevez. Ne ítéljete, hogy ne ítéltesse-tek! Ám, ha van valakinek mivel dicsekedni, ám dicsekedjék, de csak Krisztusban! A belmissziói jelentőívek 103 kérdése sem azért van, hogy valaki kérkedjen és dicséretet nyerjen, ha minden kérdésre megfelel, de nem is azért van, hogy fegyelmit kapjon, vagy megbírságot, ha nem, vagy hiányosan tölti ki. Aki ezt akarja, az nincs tisztában, mégha 15,000 definíciót tud is, hogy mi a belmisszió lényege. Öntudatos, szabad lelkeknek isteni erőktől, de nem emberektől hajtott munkája Istenországa felépítése érdekében. A jelentések 103 kérdése csak azt akarja célozni, hogy részleteiben meddig haladt a munka s a számok, az odiózus számok mutatják a munka haladását, stagnálását, vagy visszafejlődését. Ha haladás észlelhető, dicsőítjük Istent, ha hanyatlás áll be a munkában, imádkozunk hozzá, hogy küldje el Szentlelkét segíteni a lankadókhöz és erőtelenekekhez. S minél több szeretettel és megbocsátással tekintünk egymásra, annál hamarabb diadalmat ad Isten Szentlelkével, s viszi véghez erőtelen eszközei által az ő nagyságos dolgait. A lelkipásztor nemcsak irányíthat belmissziói munkát, de elsősorban ő végezhet és végez, ki már fiatalon benső elhívástól kényszerítve, tehát nem a nagyobb haszon reményében és kapzsiságtól hajtva önként Krisztus szolgálatába lépett. Legyen tisztában már egyszer mindenki vele, hogy annyi fáradsággal, amennyit a lelkeszi állás elnyerhetése érdekében bármelyik ifjú lelkesz-

jelölt kifejt, sokkal megbecsültebb, zsirosabb és tekintélyesebb állást tudna megszerezni és az életben pályáján kevesebb mellőzést, rugást és lenézést kapna, mint a legtöbb esetben nagyon sovány református lelkész pályán. De igáját édes teherként hordja, mert tudja, hogy jutalma meglesz egykoron.

A gyülekezet életének éppen úgy, mint az egyes ember életének, nemesak 103, de 1000-féle életnyilvánulása lehet és van is. Minél többféle, annál fejlettebb úgy az egyén, mint a gyülekezet élete. Különösen a mi időnkben, az erkölcsi fogalmakat alapjaikban meglátható eszmearamlatok következtében. Az orvos a diagnózist hosszas kérdezősködés után állapítja meg a betegnél. Sokszor kiderül, hogy az ügyvélt beteg, makkegészséges. Jó a szíve, vas az idegzete. Rendben minden szerve. Csak egy kicsit kifárasztotta magát és képzeli. A magyar református egyház jelenlegi állapotát, egyes szerveinek működését, életerejét is csak alapos tudakozódással lehet kipuhatolni, az kétségtelen. Ne ütközzék hát meg egy lelképásztor sem, a sokszor oda nem való kérdéseken, hanem feleljen meg reá legjobb hite és meggyőződése szerint. Az orvos sem ölni akar kérdéseivel, hanem gyógyítani a feleletek alapján. Én nem félttem a belmissziótól az egyházat. Csak egyre kell vigyázni, hogy a belmisszió hivatalos egyházzá, birságot, ítéletet, fegyelmet, kényszert alkalmazó egyházzá ne torzuljon. Tehát valahogy el ne egyházmegyézzük, kerületezzük, zsinatozzuk, konventezzük, mert akkor oda lyukadunk ki, ahonnan elindultunk. A valóság az, hogy a belmisszió nem egy mellékes, kiegészítő, a szükség létrehozta tényező az egyház szolgálatában, hanem maga az egyház a maga végtelenül gazdag életnyilvánulásában s csak addig fejlődik, míg az marad, mihelyst megszűnik az lenni, beáll a hanyatlás, romlás és el-sorvadás. Hogy mi az igazság, azt majd eldönti Isten a diadalom által!

Tiszarád.

Kiss Pál.

IRODALOM

Dr. Victor János a következőket írja Stanley Jones: „Krisztus India országútján” című munkájának ismertetésében: „Akik elolvassák ezeket a sorokat, olvassák el magát a könyvet is. Nem akarom megkímélni őket a vele való közvetlen megismerkedés pénz- és időáldozatától. Ez a kimélet kártékony volna. Éppen ellenkezőleg, rábeszélne szeretnék mindenkit az elolvasására... Ez a könyv a nyugati keresztyénség számára Istennek egyik jutalmazó ajándéka mindazért, amit a világmisszió ügyéért tett és áldozott... A leghathatósabb apologetikát szolgáltatja. Nincs semmi, ami annyira megerősíthetné az ember hitét Krisztusban, mint mikor láthatja az Ő újabb diadalait. Nos, ez a könyv bemutatja, hogyan jár Krisztus

India országútján: ellenállhatatlanul, diadalmasan, ezernyi akadály ellenére is mindig csak előre... Nézd meg, hogyan nyomul előre India országútján és jobban fogod látni, hogy a magad népe országútját sem zárhatják el előle az akadályok... Ez a könyv hathatósan hozzájárul a nyugati keresztyénség megerősödéséhez, meggazdagodásához és megtisztulásához. Azokat a megbecsülhetetlen áldásokat, amelyeket eddig is élvezhettek a beavatottak, közkinccsé teszi olvasóinak százazrei számára. Méltó volna, hogy néhány ezer magyar olvasó is éljen ezzel az előjoggal.” — A mű ifj. Biberauer Richárd és László Dezső (Kolozsvár) fordításában a jövő héten hagyja el a sajtót. Addig még előjegyezhető 3 P kedvezményes áron a Szövetség kiadóhivatalánál: Budapest, IX., Üllői út 19., II/4. Csekk számla: MEKDSz 52. 437.

A Református Diákmozgalom sorozatos cikkeket közöl a mai magyar ifjúságról. A cikksorozat keresztmetszete lesz az egyetemes magyar ifjúság lelki strukturájának. A 4-ik számában *László Dezső* írt az erdélyi fiatalokról. A következő számokban következnek a délvideki és felvidéki, majd a csonkaországi ifjúság. A lap ezenkívül havonta 20 oldalon aktuális és korszerű kérdéseket tárgyal. A januári számban *dr. Ravasz László* mondja el életének érdekes tapasztalatait. Előfizetési ára egy fél-évre diákoknak 1-60 P, nem diákoknak 2 P. Megrendelhető: Budapest, IX. Lónyai u. 7. II/8. b) A kiadóhivatal mutatványszámot is küld.

Siessünk Jézushoz! Egyházi beszédek. Írta Vásárhelyi Boldizsár református lelképásztor. — *Kolozsvár, 1930. Nagy 8-rét, 405 lap.*

Ebben a tekintélyes kötetben a tegnapi és a mai Erdélynek egyik legtiszteltebb prédikátora és pásztora — most kolozsvári, azelőtt dési, még előbb szamosújvári lelkész és a dési egyházmegye volt esperese — gyűjtött össze sok évtizedes buzgó igehirdetésének gazdag terméséből egy kilencven beszédből álló dús kévét. A beszédek hű tükrei szerzőjük nemes egyéniségének: szerények, igénytelen megjelenésük, halk, szelíd és finom szavúak, nagyon komolyak, nagyon őszinték és minden porcikájukkal az egyetlen nagy célra, az egy szükséges dologra törekvők. Szellemük és módszerük sok tekintetben eltér azoktól a normáktól, amelyeket az elmélyedő, megiffjodó és önlényegét egyre jobban megragadó református keresztyén gondolkodás ma szeret fölláttatni a templomi igehirdetés elé. De ezek az eltérések nem eshetnek döntő súllyal latba e beszédek megítélésénél, avval a mégis csak legdöntőbb jelentőségű körülménnyel szemben, amelyet mindenki tud, aki e beszédekkel együtt azok szerzőjének egyéniségét és munkásságát is ismeri: ez a körülmény pedig az, hogy ezek a beszédek nemcsak híven tükröztetik szerzőjüket, de valamennyiüknek meg volt és megvan egy, szóból tetté vált és való *jolytatása*

is, az ő nagyon megáldott pásztori életében és munkájában, s még azon túl is minden igazi jóra kész csöndes, de annál hathatósabb magyar közéleti tevékenységében. Ember és keresztyén, élet és munka áll e beszédek mögött, ezek a beszédek tehát jók és igazak. Hosszú és az eddighez hasonlóan megáldott folytatást kívánunk a beszédeknek is, meg annak is, aki és ami mögöttük áll és állandóan rájuk üti a valóság és a hitelesség pecsétjét.

Az Úr színe előtt. *Református lelkipásztor imakönyve.* Irtta Vásárhelyi János. Kolozsvár, 1930. Kis 8-rét, 260 lap. Vászonnötésben.

Ez az izléses kiállítású kötet a nagy homilétikus és liturgikus termékenységű, lapunkban már többször ismertetett szerzőnek — aki, mint fentebb bemutatott nagybátyjának méltó öccse, vele együtt pásztorokodik a kolozsvári gyülekezetben — egyik legsikerültebb és leghasznosabb alkotása. Mintegy kiegészítőjéül lehet tekinteni a lapunkban már szintén ismertetett erdélyi új próba-ágendás könyvnek, amelynek egyik főmunkatársa ugyancsak Vásárhelyi volt. Tartalmaz igen sikerült vasárnapi, ünnepi és alkalmi imádságokat, esketési, beteglátogatási, temetési és rendkívüli alkalmakra szóló imádságokat, tanításokat, textus- és lectio-gyűjteményt. Legnagyobb érdeme, hogy nemcsak illendő imádságformákat, de valódi imádkozó lelkületet is lehet belőle tanulni, illetőleg — mert különösen az utóbbi minél kevésbé tanulható — inspirálódás céljából megismerni.

Árva Bethlen Kata öröme. *Életrajz a Bethlen Kata udvarából.* Irtta Vásárhelyi János. Kolozsvár, 1930. Kis 8-rét, 16 lap.

Ifjúsági, leányegyesületi és cserkész munkában Erdély határain kívül is igen jól felhasználható tanító dramolett.

HALOTTAINK

Tóth Sándor nyugalmazott református lelkész, ki legutóbb a kuncsorhai gyülekezetben szolgált, miután összesen félszázadon át hirdette az Istennek ígését, Klotildligetre vonult vissza, hogy aggkori napjait ott élje le. A 83 éves agg lelkipásztort 1930 december 12-én szölytötte el az Úr e földi élők közül. Tiszántúl és Erdély sok kis egyházában szolgált az Urat és tanította a gyermekeket. Hét gyermeket nevelt fel nehéz anyagi gondok között. Ám vele a családban nem halt meg az ígéhirdető: legidősebb fia, dr. Tóth Sándor lancasteri theologiai tanár, református lelkész amerikai testvéreink között folytatja édesapja munkáját. — December 14-én délután helyezték az elhunyt földi porait nyugalomra. Az eltávozottnak élő kollégája, a helybeli (piliscsabai) katolikus plébános megtagadta az ünnepi harangszót a gyászszertartáshoz, attól, ki katolikus testvéreinek szegényei közül százakat temetett el egykor ingyen, testvéri kötelességből. Mégis a néma, csendes teme-

téshez szóltak a harangok Tiszántúl, Dunántúl, a fővárosban, azoknak távoli hangja kísérte el utolsó útjára az agg lelkipásztort. A temetési szertartást a helybeliek és vidékiek és nagyszámú rokonság részvétele mellett Török Imre kisújszállási református lelkész, a hevesnagykunsági református egyházmegye esperese, Szabó Imre budapesti fasori református lelkész és Lázár Sándor tinnyei református lelkész végezték. Áldás emlékére!

Boris Ferenc, a törökszentmiklósi református egyház tanítótestületének egyik legkiválóbb tagja, életének 60-ik, áldásos tanítói működésének 40-ik évében rövid, de súlyos szenvedés után 1930 december 18-án meghalt. Istentől megáldott nagy tehetségével, csodálatos tanítói képességével ezer és ezer gyermeki lelket vezetett be a hit és tudás világába. Hűséges és eredményes munkása volt anyaszentegyházunk virágos kertjének. Fájó szívvel búcsúznak tőle s áldott emléke mindnyájunk szívében él.

Vitéz Kakasy Lajos honvédszázados 37 éves korában meghalt. Egyike volt a debreceni negyven honvéd-theologusnak, akik önként mentek a Haza segítésére. Gyászolja 86 éves agg édesatyja, volt nagyteremi lelkész, nyolc élő testvére és széles rokonság.

Géresi Imre ny. főgimnáziumi tanár, a máramarosszigeti lyceum hosszú évtizedeken át igazgatója 86 éves korában elhunyt. Egyháza iránti szeretetéből három hold gyümölcsös-kertjét a lyceumra hagyományozta.

Áldott legyen emlékezetük!

KÜLÖNFÉLÉK

Előfizetési felhívás a Debreceni Protestáns Lap 51-ik évfolyamára. *Félszázévesztendő multra hivatkozva áll a Debreceni Protestáns Lap régi olvasóközönsége elé és kéri továbbra is támogatását. A nehéz gazdasági viszonyok s egyházunknak számtalan egyéb baja közt nem könnyű feladat a lapnak olyan módon vezetése, hogy sem a magunk lelkiismeretével, sem olvasóink véleményével, sem az egyház közérdekével ne kerüljünk ellentétbe. A magunk legjobb tudása szerint igyekszünk e súlyos feladatot teljesíteni és egyházunkat szolgálni. A lap iránya, szelleme, az eddigi marad, épügy mint szerkesztősége is. Hasonlóképen változatlan marad az előfizetési ár is, amelynek kellő időre beküldését mindenkitől mély tisztelettel kérjük.*

Uray Sándor debreceni lelkipásztor dec. 18-án érkezett haza Debrecenbe mintegy négy hónapi amerikai missziós útról. Fogadtatására tisztelői a pályaudvarhoz mentek eléje. Az érkező Uray Sándort elsőnek dr. Baltazár Dezső püspök köszöntötte, utána a tanítótestület, a MANSz, a KIE, a vallásoktató lelkésztestület, a MÁV-műhely kiküldöttei üdvözölték. Mi is meleg szeretettel köszöntjük Uray Sándort amerikai útról való hazatérte alkalmából

s annak a reménységnek adunk kifejezést, hogy abból a sok tapasztalatból, meglátásból, melyeket négy hónapnyi amerikai útja alatt szerzett, lapunk is lehet majd szerencsés az ő jóvoltából igen sok értékest közölhetni.

A **Református Védőszövetség** helyi fiókja nagy lelkesedéssel alakult meg Gégényben. Az egyik vallásos estén a lelkész, *Vas Mihály* tb. esperes lelkes és szívekbe markoló előadásában hívta fel a figyelmet azokra az emberbaráti és jóléti intézményekre, amelyeknek megvalósítása és támogatása a Református Védőszövetség célja és feladata. A kérő szó nem hiába hangzott el, mert öten, ú. m. *Vas Mihályné*, *Meskö Ételka* tanítónő, *Janka János* és *Emődy Károly* tanítók és *Varga Miklós* segédlelkész vállalták a taggyűjtés fáradságos munkáját s rövid időn belül 168 tag lépett be a Szövetségbe, ú. m. 1 alapító, 9 rendes, 54 pártoló és 104 segítő tag 220 P 60 f megajánlással, melynek kb. 90%-át már be is fizették. Ez a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett kétségtelenül igen jelentős eredmény bizonyossága annak, hogy népünk lelkében él a felelősségérzet és a nagy célokért való áldozatkészség. Bár az a cél, hogy minden konfirmált egyházttag belépjen a Szövetségbe, még elég messze van, de a kezdet nehézségeit áttörve, minden remény megvan arra, hogy a már megalakult helyi intézőbizottság buzgólkodása e téren teljes sikerre vezet. Vajha, mindegyik gyülekezet átérezné a nemes cél fontosságát s megalakítaná a Szövetség helyi fiókját, mert amint a gégényi példa mutatja, ez igen is lehet, csak buzgóság, akarat, szív kell hozzá, mert „aki kér, az kap”. S. L.

A **debreceni vallásoktató lelkésztestület** elnökének Kalas Ferenc vallásitanító-lelkészt választotta meg, a testület előadója pedig ismételten Mezei Béla vallásitanító lelkész lett.

A **Dóczy leánynevelőintézet tagozatai** szegény társaik segélyezésére igen kedves karácsonyfa-ünnepélyeket rendeztek.

A **Debreceni Kálvinisták Templomegyesülete** minden évben hatalmas karácsonyi szeretetakiót fejt ki a szegény iskolás gyermekek érdekében. Az idén is lelkes buzgósággal dolgoztak az egyesület tagjai. December hó 20-án volt a szeretetadományok kiosztása szép ünnepély keretében. Ez alkalommal 400 iskolás gyermek részesült segélyben, kik közül 200 gyermek egy-egy pár teljesen új cipőt, 200 pedig szvettert kapott. Az adományok beszerzését főként dr. Baltazár Dezső püspök adománya és gyűjtése tette lehetővé. Az ünnepélyen a gyermekekhez dr. Baltazár Dezső püspök szólott szeretettel.

Az **elszakított nagykárolyi református egyházmegyében** református nőszövetség alakult december hó 14-én. Ez alkalommal Nagykárolyban református nap tartatott igen gazdag tartalommal és áldással. A résztvevők között a helybeliek mellett a környéki és távoli hívek is számmal voltak képviselve.

Felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a „Magyarság” politikai napilap most ünnepli tízéves fennállásának jubileumát, ebből az alkalomból karácsonykor jubileumi számot ad ki. Karácsonyi száma 160 oldal lesz s ehhez van mellékelve a 160 oldalas dúsan illusztrált jubileumi album. A jubileumi szám ára a díszalbummal együtt 1 pengő 50 fillér. Lapunkra való hivatkozással mindazoknak, akik most fizetnek elő a Magyarságra, a kiadóhivatal január 1-ig ingyen küldi a lapot a jubileumi számmal és albummal együtt, amelyért csupán 50 fillér kezelési illeték fizetendő.

Dr. Révész Imre felelős szerkesztőnk változott lakáscíme: *Magoss György-tér 14. szám.*

A **királyhágómelléki és erdélyi egyházkerület** lelkészei még csak most kapták meg októberi havi államsegélyüket. Bár a miniszterium papíron kiutalta a novemberi és decemberi államsegélyeket is, még sem kapták eddig kézhez.

Újabb ösztöndíj-alapítványok a Dóczy-intézet részére. A Dóczy-intézet részére újabb ösztöndíj-alapítványokat létesítettek: Sebestyén Lajos építész, id. Dr. Erdős József egyetemi tanár, Baja Mihály lelkész, Jakucs István gimnáziumi tanár és az egész Dóczy-intézet tanári kara, mely néhai *Szele György* emlékére tett jelentős alapítványt.

Nyugalomba vonulás. Id. Andrassy Kálmán buji lelképásztor és Balogh Sándor vámosatyai lelképásztor 1931 január hó 1-től nyugdíjaztatásukat kérték, tekintettel több mint negyven évi lelkései szolgálatukra. Élvezzék Isten áldó kegyelméből a fáradságos munka után a jól megérdemelt nyugalmat ad multos annos.

Lelkészválasztások. A jákóhodosi gyülekezet egyhangúlag Sámy Gusztáv nagyváradi segédlelkészt, a paptamási gyülekezet szintén egyhangúlag Orosz István nagyváradi segédlelkészt választotta meg.

A **bárándi Leányegyesület** Szabó József református lelkész elnökleje alatt, ez évben is szép eredményeket ért el. A nehéz anyagi viszonyok ellenére is rendkívüli szorgalommal (műkedvelő előadásokkal, kézimunkázással és varrással) sikerült annyi pénzt összegyűjteni, hogy 63 szegény gyermeknek tudott adni egy-egy kis meleg ruhát, 220 P értékben. Ezeket és az államtól kapott ruhákat is (20 pár cipő és 10 öltözet fiúruha, 300 P értékű) egy nagyon szépen sikerült templomi ünnepély keretében osztottuk ki. Öröm volt a több mint 90 gyermek boldogságtól ragyogó arcát látni, mikor megkapták ajándékukat. — Fodor Julianna és Oláh Lujza leányegyesületi vezetők.

A **szegedi gyülekezet** vezetősége a hívek kívánságára 100 drb különkelyhet szerzett be úrvacsorai használatra.

A **kecskeméti református templomot** fűtőkészülékkel látják el. Ha a fűtőszerkezet elkészül, minden második vasárnap délután 5 óra körül téli istentisztelet tartatik. Ez újítást igen nagy örömmel fogadták a hívek.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
4474—1930. szám. Pályázat.

A magyarországi protestáns egyházak közös segélyező bizottságának 3869—1930. szám alatt kelt átirata szerint az Europäische Zentralstelle für Kirchliche Hilfsaktionen részéről 1200 svájci frank érkezett a magyarországi református egyház részére megszavazott három stipendium fejében. E három stipendium közül egy — 200 svájci frankos — belföldi, kettő — egyenként 500 svájci frankos — pedig külföldi tanulmányi ösztöndíj céljaira szolgál.

Ezen három ösztöndíjas hely betölthetése céljából az egyházkerület gyakorló lelképásztorai és a lelkészképzőintézeti hallgatók körében amidőn pályázatot hirdetek, egyben figyelmebe ajánlom a pályázóknak, hogy a közös protestáns segélyzőbizottság ezévi január 13-án tartott ülésén 2. szám alatt hozott határozata értelmében a külföldi ösztöndíjas helyek csak az esetben lesznek betölthetők, ha az ösztöndíjasok részére adott 500—500 frankon felül még egyenként 400 frank biztosítatik, hogy az ösztöndíjat elnyerő teológusok egész tanulmányi évet, az ösztöndíjas lelkészek pedig legalább egy félévet tényleg valamelyik külföldi egyetemen tölthessenek.

A pályázati kérvények felterjesztése alkalomával tehát azt is kérem igazolni, hogy a pályázó részére milyen forrásból biztosított az ösztöndíj kiegészítésére szolgáló 400 svájci frank ellenértéke.

A magyarországi protestáns egyházak közös segélyzőbizottságához címzet pályázati kérvényt lelkészek az illetékes esperesi hivatal, lelkészképzőintézeti hallgatók a lelkészképzőintézeti igazgató útján 1931 január 20-ig terjesszék fel hivatalomhoz.

Debrecen, 1930 december 18.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A túrriesei (Szatmár m.) református egyház pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett II. sz. tanítónői állásra. Javadalom: Helyi 10%, lakás és kert, a többi államsegély. Kötelesség: Az I.—II. vegyesosztály tanítása, kézimunka tanítás, belmissziói munka végzése. Pályázati határidő a Néptanítók Lapjában való megjelenés után 8 nap. Állás azonnal elfoglalható. Személyes megjelenés megkivántatik. Csak nők pályázhatnak, kérvények válaszbélyeggel a lelkészi hivatalhoz küldendők.

Túrriese, 1930 december 8. Presbiterium.

TARTALOM: K. B.: Utánpótlás. — Falusi Glosszák a lelképásztori továbbképzéshez. — Misszió: Kiss Pál: Válasz „Az úgynevezett belmisszió“ című cikkre. — Irodalom. — Halottaink. — Különfélék. — Hivatalos értesítés: Pályázatok.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Kontsek Géza K. R. T.

*A legjobb beszerzési
forrás fűszer, csemege
és borfélékben.*

Debrecen, Kossuth ucca 15.

Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság (Budapest)

DEBRECENI FIÓKJA

Ferenc József-út 53. (Hungária palota.)

Alaptőke 12.000.000 P.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. Takarékbetéteket a legelőnyösebben kamatoztat. Heti betéteket a „Karácsenyi alapon“ gyümölcsöztesít. — Vesz és elad valutát, devisát s átutal és kiállít csekket a világ összes piacaira. Kölcsönöket folyósít jelzálogos fedezet mellett. —
Sürgőnycím: I N T E R N A.

TELEFON: 9-52.

TELEFON: 8-40.

SESZTINA LAJOS

vasnagyszerkedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznőölő-kécek, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

Kölcsönöket folyósít házakra,
földekre. — Betétekre magas
kamatot ad

Gazdák Bankja

Kossuth- és Batthyányi ucca sarok

Városi Takaré- és Hitelintézet részvénytársaság

DEBRECEN, CSAPO UCCA 4.

ALAKULT: 1873-BAN.

Részvénytöbbség Debrecen
sz. kir. város tulajdonában.

Saját tőke:

P 2.850,000

**Legelőnyösebben folyósít
kölcsonöket. Foglalkozik a
banküzlet minden ágával.**

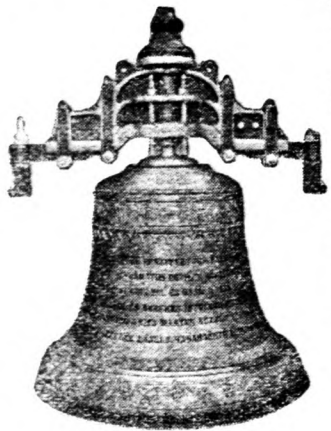
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntöde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklói
református egyház részére
készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világ-
kiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari
kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézmű-
ipari tárlaton kormánydísz-
oklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári,
szentesi és szombathelyi
kiállításokon nagy arany-
éremmel kitüntetve. 1930.
évi nemzetközi vásáron
emléklappal kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

**A budapesti Bazilika 7945 kilogram-
mos új harangja gyáramban készült.**

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930—3075

Megjelent!

Megjelent!

A Debreceni Képes Kalendárium

XXXI. évfolyama 1931. évre.

Kivonat a naptár tartalomjegyzékéből:

- Dr. Csűrös Ferenc* : Beköszöntő az olvasóhoz.
Dr. Baltazár Dezső : Puritanizmus.
Dr. Szentpéteri Kun Béla : Gróf Degenfeld Pál.
Dr. Révész Imre : Szele György 1854—1930.
Dr. Tóth Lajos : Dr. Szentpéteri Kun Béla az egyetem rektora.
Zivuska Andor : Költeményei.
Boldisár Kálmán : Régi Debrecen.
Dr. Lencz Géza : Augusztinus.
Baja Mihály : Versek a debreceni Nagyerdőről.
Szalacsy Rácz Imre : A király sírja.
Gulyás Pál : Versek.
Dr. Veress István : A debreceni református tanító-
képzőintézet 75 éves jubileuma.
Dr. Nagy Sándor : A határper.
Kardos Albert : Kazinczy és Debrecen.
S. Szabó József : A debreceni kollégium szelleme.
Dr. Csűrös Ferenc : Emlékezés Fazekas Mihályról.
Kesztyűsné Balogh Margit : Szinán basa.
Zoltai Lajos : Debrecen város póre a szoboszlói hajdú-
vitézekkel a Kösely-folyó felett.
Dr. Ecsedi István : A Jordán szent vizében fürödtem.
Dr. Kuthi Sándor : A városok kulturális szövetsége.
Mezei Béla : A kisfiúk cserkészete.

A Kalendárium címtára felöleli az összes köz- és magánintézményeket, nélkülözhetetlen minden ipari és kereskedelmi vállalat ügymenetében.

Tartalmazza az országos vásárok címjegyzékét. A vadászati és tilalomidő jegyzékét a különféle vad-
nemekre egész Magyarországon. Névnepok pontos kimutatását.

A Debreceni Képes Kalendárium XXXI-ik év-
folyama ma a legolcsóbb naptár. Szerkesztőbizottsága
a legismertebb debreceni előkelőségekből verbuvá-
lódik.

Ára: 80 fillér.

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedés Debrecen,

Ferencz József-út 26.